

ЖИТАРЮК І.В., МАРТИНЮК О.В.

СИМІОН СТОЇЛОВ (1887-1961): ШТРИХИ ДО НАУКОВОЇ БІОГРАФІЇ

У статті висвітлено нарис життя, науково-педагогічної та громадської діяльності відомого румунського математика Симіона Стоїлова (1887-1961), професора Чернівецького і Бухарестського університетів, який тривалий час (1923-1939 рр.) працював у міжвоєнний період у Чернівецькому університеті за часів перебування краю у складі королівської Румунії, з нагоди вшанування його пам'яті.

Ключові слова і фрази: Математика, міжвоєнний період, Румунія, Симіон Стоїлов, Чернівецький університет.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
e-mail: o.martyniuk@chnu.edu.ua

Симіон Стоїлов
(14.09.1887 – 4.04.1961)

Вступ. 4 квітня 2021 року минає 60 років з дня смерті відомого румунського математика *Симіона Стоїлова* (Simion Stoilow), який у міжвоєнний період ХХ ст. був фундатором математичної освіти у Чернівецькому університеті, професором, деканом факультету. Симіон Стоїлов започатковував викладання математики у Чернівецькому університеті за часів перебування краю у складі королівської Румунії, за його сприяння в університеті працювали видатні математики Румунії: М. Ніколеску, Г. Врінчану та

УДК 51.092

2010 *Mathematics Subject Classification:* 39B12, 45J05.

ін. Ім'я С. Стоїлова добре відоме в Україні, зокрема, і завдяки російськомовним перекладам двох його найвідоміших праць [6] і [7]; праці-некролозі [8, с. 135-148] Карелії Андреян Казаку (*Cabiria Andreian Cazacu* (1928-2018) – румунський математик), учениці Симіона Стоїлова, з наведеними біографічними даними автора, списком його праць і аналізом математичних інтересів за трьома основними напрямками, які визначив власне С. Стоїлов; дисертаційній роботі І.В. Житарюка [4, с. 252-254, 277-279] та публікації [5]; статей у довідниках [1, с. 453-454; 3, с. 466-467] та у Великій радянській енциклопедії [2, с. 524]. Крім того, в Румунії вийшла низка публікацій [9-23], присвячених С. Стоїлову. На основі цих джерел і вивчених авторами архівних документів, наявних у Державному архіві Чернівецької області, й написано цю статтю, яка покликана познайомити українську громадськість з цим чудовим румунським математиком, наукова і громадська діяльність якого заслуговує на глибше вивчення і подальший розвиток.

Штрихи біографії. Симіон Стоїлов народився 14 вересня 1887 року в Бухаресті, в сім'ї військового – полковника (згодом генерала) С. Стоїлова з Крайови. Полковник Стоїлов походив з родини сербських біженців, він став офіцером за часів Олександру Іоана Кузи. В чині офіцера батько Симіона Стоїлова брав участь у війні 1877 року, битві при Смардані в Румунській війні за незалежність. Мати Симіона Стоїлова була родом з Олтенії, з Крайови. У 13 років він осиротів, не стало батька. Хоча Симіон Стоїлов народився у Бухаресті, але його дитинство і шкільні роки минули у Крайові, 227 км на захід від Бухареста. На той час Крайова було містом з 40000 мешканцями (другим після Бухареста), де було багато дрібних заводів. Симіон Стоїлов навчався у початковій школі – школі Обедяну і середній школі Карола I (названа у 1885 році), де проявив значні математичні здібності. Суворість і точність, успадковані та засвоєні Симіоном ще змалку, були визначальними для його майбутнього.

Середня школа Карола I, 1900 р.

Після закінчення середньої школи у 1907 році він поїхав продовжити навчання у Париж з метою стати інженером. Але за іронією долі він вступив на факультет природничих наук Паризького університету Сорбонна (1907-1910) і здобув ступінь бакалавра математики у 1910 році; після чого залишився для завершення наукової підготовки, написання дисертаційної роботи. У Парижі С. Стоїлов зміг отримати користь від перебування в головному центрі математичних досліджень, маючи можливість відвідувати лекції відомих на той час математиків Еміля Пікара (1856-1941), Анрі Лебега (1875-1941), Еміля Бореля (1871-1956), Едуарда

Гурсата (1858-1936) і Жака Адамара (1865-1963) про яких у своїх спогадах він завжди розповідав з хвилюванням і захопленням. Після чотирьох років плідної роботи він завершив роботу над докторською дисертацією з математики на тему «*Sur une classe de fonctions de deux variables définies par les équations linéaires aux dérivées partielles*» («Про клас функцій двох змінних, що визначаються лінійними рівняннями з частинними похідними»), проте, у зв'язку з початком Першої світової війни (в 1914 році С. Стоїлова було призвано для проходження військової служби, йому було присвоєно звання лейтенанта) її захист відбувся перед екзаменаційною комісією (екзаменатори – Е. Гурсат, Ж.

Картан (1869-1951)) лише 17 червня 1916 року. Роботу було виконано під керівництвом Еміля Пікара.

Повернувшись в Румунію С. Стоїлов, як офіцер, взяв участь у боях Першої світової війни на фронті в Добруджа, а згодом – Молдавії (1916-1918 – військовий інженер).

У 1919 році С. Стоїлов нетривалий час замінював Траяна Лалеску (1882-1929) в Школі мостів і доріг. З червня 1919 року він викладав математику на факультеті природничих наук Ясського університету, будучи викладачем кафедри математичного аналізу, де читав спеціальний курс про неперервні функції, а в січні 1920 року його призначено ад'юнкт-професором кафедри вищої алгебри на тому ж факультеті, де він працював до 12 грудня 1921 року. Після цього його було призначено викладачем кафедри аналізу в Бухарестському університеті. Після дворічної роботи в останньому його було призначено професором кафедри теорії функцій і вищої алгебри Чернівецького університету, де він працював до 1939 року. У 1925-1926 рр. С. Стоїлов виконував обов'язки декана природничого факультету Чернівецького університету.

В 1939 році С. Стоїлова переведено на посаду професора в Політехнічний університет в Бухаресті, як наступника Gheoghe Тіюеіса (1897-1939), звідки в грудні 1941 року було переведено в Бухарестський університет на кафедру теорії функцій, як наступника Dimitrie Помреіу (1873-1954), де працював до 1961 року, а з лютого 1961 року був почесним професором Бухарестського університету. Упродовж 1944-1945 років виконував обов'язки ректора Бухарестського університету, 1946-1948 років – посол Румунії у Франції, а 1948-1951 років – декан факультету фізико-математичних наук Бухарестського університету.

С. Стоїлова було обрано членом-кореспондентом Румунської академії наук (РАН) у 1936 році, а в 1945 – дійсним членом. В 1949 році він був директором-засновником Інституту математики (ІМ) РАН і працював директором ІМ до своєї смерті 4 квітня 1961 року, був головою секції математики і фізики РАН.

С. Стоїлов був членом Румунського математичного товариства, товариства «Французький математик» і почесним членом математичного товариства Бельгії; членом редакційної колегії журналу *Compositio* математики в Амстердамі. Він брав участь у якості гостя на конференціях і симпозіумах з математики в Румунії і за кордоном (Італії, Франції, Росії, Данії, Австрії, Норвегії).

У будинку в Крайові, Calea Unirii № 7, де С. Стоїлов проживав певний час, встановлено меморіальну дошку.

Чернівецький університет і Симіон Стоїлов. Після входження Буковини до складу Румунії, згідно з Декретом короля Фердинанда I від 1 жовтня 1919 року, Чернівецький університет було оголошено румуномовним, офіційне відкриття якого як румунського вищого навчального закладу відбулося 20 жовтня 1920 року і названо ім'ям короля Фердинанда I [18], а з 25 травня 1933 року – Кароля II. Першим ректором румунського університету був історик – Іон Ністор (Іон Ністор (1876-1962) – румунський історик, політичний і державний діяч Австро-Угорщини і Румунії), колишній професор університету за австрійських часів.

До 1923 р. у структурі Чернівецького університету були ті ж факультети, що і за австрійських часів, а з цього року філософський факультет поділили на два – філософсько-філологічний та науково-природничий, останній у своєму складі мав відділення математики, фізики, хімії, природознавства та географії і був найменшим в університеті.

Із входженням Буковини до складу королівської Румунії математики, які працювали в університеті за австрійських часів, виїхали з краю у зв'язку з переходом навчальних закладів на румунську мову викладання. З 1918 р. по 1923 р. в університеті не працювало жодного математика. Упродовж чотирьох років математична освіта була зведена до кількох лекцій титулярного професора кафедри історії та філософії Зегеля, якому це доручили радою факультету. Навчання в університеті проводили румунською мовою, яка була державною у 1918-1940 роках.

З призначенням С. Стоїлова у 1923 р. на посаду професора математики було відновлено роботу математичної бібліотеки, укомплектовано її найціннішими математичними книгами, частину яких зберегли в університетській бібліотеці, а решту – вивезено з початком Другої світової війни до Румунії.

Поступово на науково-природничому факультеті формували кафедри алгебри та теорії функцій, аналітичної та вищої геометрії, диференціального та інтегрального числення зі значним науковим потенціалом.

У 1923-1938 рр. кафедру алгебри та теорії функцій очолював С. Стоїлов. З квітня 1923 року по 1939 рік учений працював на посаді титулованого професора математики на науково-природничому факультеті Чернівецького університету, а в 1925/1926 н. р. був його деканом.

Крім роботи на кафедрі, як спеціаліст з топологічної теорії аналітичних функцій, професор С. Стоїлов неодноразово читав лекції в Сорбоні, Страсбурзі, Гамбурзі, Львові, Амстердамі та Берліні. Він доповідав про результати наукових досліджень у 1930 р. в Сорбоні й Брюсселі та на конференціях 1931 р. у Брюсселі [9, с. 60-79].

У своїх біографічних спогадах щодо перебування в Чернівецькому університеті він писав як про роки плідної праці в галузі наукових досліджень.

Будучи відомим математиком, С. Стоїлов намагався згуртувати навколо себе найкращих математиків Румунії. За його сприяння та результатами проведеного конкурсу на заміщення вакантної посади кафедри геометрії (кафедрою завідував С. Стоїлов) восени 1924 р. було призначено професором кафедри доцента Яського університету О. Майера (1895-1966), який у Яссах у 1920 р. захистив докторську дисертацію.

У міжвоєнний період, за сприяння С. Стоїлова, в університеті працювали такі румунські математики: Ф. Васілеску (1897-1958), Г. Вринчану (1900-1979), М. Ніколеску (1903-1974), Т. Поповічіу (1906-1975), Д. Хулубей (1899-1964) та ін.

На математичному відділенні науково-природничого факультету було організовано роботу математичного семінару під керівництвом С. Стоїлова, якому допомагали Г. Вринчану та М. Ніколеску, в його роботі брали участь й математики інших держав Європи. У пропагуванні наукових досягнень важливу функцію виконували наукові бюлетені факультету (*Buletinul facultății de științe din Cernăuți*), де друкували праці членів педагогічного колективу, студентів, а також результати досліджень учених, як з Румунії, так і з-за кордону.

Напрямки наукової діяльності Симіона Стоїлова. Результати наукових досліджень С. Стоїлова можна виокремити за такими основними напрямками (див., наприклад, [S8, S10, S23, S27, S28, S35] та ін.):

1. Теорія рівнянь з частинними похідними;
2. Теорія множин;
3. Загальна теорія функцій дійсної змінної і топологія;

4. Топологічна теорія аналітичних функцій.

5. Питання філософії та основ математики, наукових методів дослідження, ленінської теорії пізнання.

Коротко їх охарактеризуємо.

Симіон Стоїлов розпочав свою наукову діяльність, яка стосувалася лінійних рівнянь з частинними похідними і функцій, які задовольняють цим рівнянням, згодом теорії множин, а в період наукової зрілості, нової математичної області – топології. Він був з перших, хто започаткував новий розділ у математиці – топологічну теорію аналітичних функцій.

Зазначимо, що дослідження С. Стоїлова в основному стосувалися теорії диференціальних рівнянь з частинними похідними в комплексній площині, загальної теорії функцій дійсної змінної, топології, топологічної теорії аналітичних функцій. У працях [S8, S10, S23, S27, S28, S34, S42], присвячених загальній теорії функцій дійсної змінної і топології, Стоїлов розглянув класифікацію нуль-вимірних множин.

В 1927 р. учений заклав основи нової галузі математики – топологічної теорії аналітичних функцій. У працях [S18, S19] ним дано топологічну характеристику аналітичних функцій. Встановлено поняття топологічного еквівалента аналітичних функцій. Названо неперервні відкриті перетворення, що не змінюють континууми, внутрішніми перетвореннями і встановлено, що кожна аналітична функція є неперервним перетворенням, але не навпаки.

Крім того він встановив топологічну характеристику ріманових поверхонь, ввів поняття повного і часткового регулярного покриття, виявив топологічну сутність теореми Данжуа про нулі і полюси мероморфної функції, узагальнив формули Гурвіца (*Адольф Гурвіц* (1859-1919) – німецький математик) та ввів ознаки взаємної однозначності для внутрішніх відображень і локальних гомеоморфізмів [S36, S39].

Поняття, введені ним у зв'язку внутрішніми відображеннями, згодом набули важливого значення не лише в топології, але й теорії функцій багатьох комплексних змінних. За допомогою внутрішніх відображень Стоїлов розв'язав і другу основну задачу теорії аналітичних функцій – визначив покриваючі ріманові поверхні, створивши могутній інструмент досліджень.

Період з 1923 по 1939 рр. у науковому плані був для С. Стоїлова продуктивним. За цей час він опублікував 40 наукових праць, курсів і лекцій, переважно французькою мовою (див. список вибраних праць Симіона Стоїлова).

Зауважимо, що С. Стоїлов захоплювався ще й питаннями філософії та основ математики, наукових методів дослідження та й «модної» тоді ленінської теорії пізнання.

Вклад Симіона Стоїлова у розвиток математичної науки. Симіон Стоїлов – засновник румунської школи комплексного аналізу та теорії топологічного аналізу аналітичних функцій. У теоремі, яка носить його ім'я, він дав повну топологічну характеристику поняття аналітичної функції. Як зазначав у 1971 р. Григор К. Мойзіла (*Grigore C. Moisil* (1906-1973) – румунський математик) «Стоїлов ніколи не уявляв, що він є лідером румунської математики. І оскільки він цього не уявляв, це насправді було».

Симіон Стоїлов опублікував 102 наукові праці, з яких 62 містять оригінальні математичні дослідження. В історії математики ім'я Симіона Стоїлова увіковічено теоремою про розклад, поверхнями Іверсена-Стоїлова або границею Керекярто-Стоїлова, концеп-

пцією внутрішнього перетворення та іншими.

Основні результати, викладені в роботі [S14] стосуються неперервних функцій, де він розглядає множини рівня неперервних функцій та встановлює умови, за яких ці множини є скінченними, зліченими чи незліченими. Застосовуючи теорему Лебега про диференційованість майже всюди монотонних функцій С. Стоїлов отримує просте і витончене доведення теореми Данжуа (*Арно Данжуа* (1884-1974) – французький математик) про похідні числа (*Теорема Данжуа*. У довільній точці, за винятком точок деякої множини міри нуль, можливі такі випадки: два суміжних похідних числа або обидва скінченні і рівні, або принаймні одно з них нескінченне; два протилежних похідних числа або обидва скінченні і рівні, або одне з них, власне те, що є верхнім похідним числом, дорівнює ∞ , а друге дорівнює $-\infty$). Як показав С. Маркус (*Соломон Маркус* (1925-2016) – румунський математик, учень М. Никулеску), з основної теореми Стоїлова даної роботи випливають нині класичні результати, отримані пізніше Банахом і Саксом (*Стефан Банах* (1892-1945) – польський математик, декан фізико-математичного факультету Львівського університету (1939), засновник сучасного функціонального аналізу і львівської математичної школи; *Станіслав Сакс* (1897-1942) – польський математик єврейського походження, належав до львівської математичної школи).

У праці [S18] він розв'язує відому задачу Брауера (Лейтзен Егберг Ян Брауер (1881-1966) голландський філософ і математик): дати топологічну характеристику аналітичних функцій. Зазначимо, що як аналітичні функції, так і топологічні відображення поверхонь є внутрішніми відображеннями. З іншого боку, теорема С. Стоїлова про локальне обернення внутрішніх відображень стверджує, що, за винятком ізольованих точок, внутрішнє відображення є локальним гомеоморфізмом, а в околі особливої точки воно веде себе з точністю до гомеоморфізму як відображення $z=\zeta^n$, $n \in \mathbb{Z}$, в околі початку координат. За допомогою цієї теореми С. Стоїлов показує, що коли задано довільне внутрішнє відображення I двовимірного топологічного многовиду V в комплексну сферу S , то завжди існує топологічне відображення T многовида на ріманову поверхню $\mathbb{R}$ (в смислі Вейля (Андре Вейль (1906-1998) – французький математик)) таке, що $I \circ T$ є аналітичною функцією на $\mathbb{R}$. Отже, на V можна завжди ввести конформну побудову так, щоб I перетворилося в аналітичну функцію на V . З результатів даної праці випливає топологічна природа деяких класичних теорем про аналітичні функції: теореми максимуму модуля, ізольованості нулів аналітичної функції, теореми обернення.

Поняття, введені С. Стоїловим при розгляді внутрішніх відображень (власне відображення, нульмірне відображення), згодом виявилися суттєвими не лише в топології, але й теорії функцій багатьох комплексних змінних. Так, наприклад, поняття власного та аналітичного покриття, розглянуті при визначенні комплексного простору, є лише природними, майже безпосередніми узагальненнями повного покриття в сенсі Стоїлова. Доведення того, що покриваюча поверхню сфери (за допомогою внутрішнього відображення) має зліченну базу, було узагальнено на нуль-вимірне відображення значного класу топологічних просторів, а згодом застосоване до теорії функцій багатьох комплексних змінних.

За допомогою внутрішніх відображень С. Стоїлов розв'язує й іншу основну задачу теорії аналітичних функцій: визначення покриваючих ріманових поверхонь, створивши, таким чином, новий і потужний інструмент дослідження. На Міжнародному математичному з'їзді в Осло у 1936 році, С. Стоїлов навів топологічне означення ріманових

покриттів. Покриваюча ріманова поверхня за Стоїловим – це покриваюча поверхня сфери, утворена двовимірним многовидом за допомогою внутрішнього відображення.

Доповнюючи теорію гомеоморфізму поверхонь, С. Стоїлов вивчає поняття ідеальної границі Керекьярто (*Бела Керекьярто* (1898-1946) – угорський математик). Він означає визначальну послідовність граничного елемента і вводить на отриманій множині топологію, доповнюючи покриваючу ріманову поверхню сукупністю її граничних елементів.

Ця границя, яку нині називають границею Керекьярто-Стоїлова, відіграє основну роль в сучасній теорії відкритих ріманових поверхонь: так, наприклад, конформні границі (границя Мартіна, Курамочі, Ройдена (*Хелсі Лоуренс Ройден* молодший (1928-1993) – американський математик), Константінеску-Корнеа (*Корнеліу Константінеску* (1929 р.н.) – румунський математик, *Аурел Корнеа* (1933-2005) – румунський математик)), введені згодом для розв'язання різних метричних задач, є певним чином роздробленнями границі Керекьярто-Стоїлова.

Однією з важливих задач теорії ріманових поверхонь є питання про існування чи неіснування істотного продовження заданої ріманової поверхні. За допомогою границі Керекьярто-Стоїлова її було розв'язано. М. Журкеску охарактеризував клас істотно непродовжуваних ріманових поверхонь і його співвідношення з класами типу O_{EF} .

Інший напрямок досліджень із застосуванням границі Керекьярто-Стоїлова – це продовження аналітичних або гармонійних функцій на рімановій поверхні на її граничні елементи (О. Лехто (*Олли Лехто* (1925-2020) – фінський математик), М. Гейне, К. Константінеску, А. Корнеа, К. Оікава).

У низці наукових праць [S33, S44, S46, S49, S50] С. Стоїлов визначає і вивчає покриваючі ріманові поверхні з властивістю Іверсена (Фелікс Христіан Герберт Іверсен (1887-1973) – фінський математик і астроном), виділивши важливі класи покриваючих ріманових поверхонь, що володіють цією властивістю: поверхні, породжувані функціями, обумовленими цілим співвідношенням $G(x, y)=0$, і поверхні, що породжуються функціями, мероморфними на ріманових поверхнях з нульовою границею. Ріманові покриття, породжувані мероморфними в $|t|<1$ функціями класу U (В. Зейдель, О. Фростман (*Отто Альбін Фростман* (1907-1977 – шведський математик)), розв'язками деяких класів диференціальних рівнянь (М. Журкеску) та іншими функціями (М. Гейне, Т. Курода), мають властивість Іверсена. Частина результатів численних досліджень, присвячених цьому класу, наведено в монографії К. Ношіро «Cluster sets». Покриваючі ріманові поверхні класу Іверсена відрізняються, як показав С. Стоїлов, поведінкою покриваючого відображення в околі елементів ідеальної границі поверхні.

Суспільно-політична та державна діяльність Симіона Стоїлова. Симіон Стоїлов активно займався й суспільно-політичною та державною діяльністю. Він був представником Румунії за кордоном, зокрема у 1946-1948 роках був послом Румунії у Франції, де сприяв поверненню у міжнародне коло румунських наукових цінностей і покращив думку про Румунію, яка серйозно постраждала після поділу Європи наприкінці Другої світової війни. Був членом румунської делегації на Паризькій мирній конференції (29 липня - 15 жовтня 1946 року), очолювану Георге Тетереску (1886-1957), яка завершилася підписанням Паризьких мирних угод 10 лютого 1947 року. Переможці (СРСР, США, Велика Британія та Французька Республіка) вели перемовини з Італією, Королівством Румунія, Угорщиною, Болгарією та Фінляндією. Договори надали останнім права суверенних держав у Міжнародних відносинах і стати членами ООН.

Положення договорів стосувалися й зобов'язань щодо прав національних меншин і територіальних змін.

В липні 1947 року С. Стоїлов організував у Club de Chaillot виставку «Французьке мистецтво в безпеці», а листопаді-грудні 1955 року – «Дні франко-румунської дружби», що сприяло відновленню контактів з французькими науковими та культурними колами: відбулися гала-вистави, в яких румунські актори І. Караджале та М. Садовеяну грали французькою мовою, звучала музика Енеску, Сабін Драгої, Йон Думітреску.

За особливі заслуги Симіона Стоїлова відзначено низкою державних нагород, зокрема присвоєно звання лауреата Державної премії I ступеня (1954), нагороджено орденами Почесного легіона (1928), «Meritul Cultural» (1934), 23 Серпня III ступеня (1954), Зірки РНР I (1952) і II (1948) ступеня.

Прикінцеві зауваження. Пропонована публікація ознайомлює читача з першими уявленнями про Симіона Стоїлова як філігранну особистість, яка піклувалася про престиж математичної освіти і науки Румунії, забезпеченість освітнього процесу талановитими фахівцями, наукова і громадська діяльність якого може бути цікавою особливо для сучасних математиків України. С. Стоїлов мав можливість і скористався нею, згуртувавши навколо себе значну кількість талановитих молодих дослідників і створив румунську школу з теорії функцій. Сподіваємося, що започатковані ним дослідження будуть продовжені. Ми наводимо список вибраних праць Симіона Стоїлова, які при посиланнях позначені літерою S.

СПИСОК ВИБРАНИХ ПРАЦЬ СИМІОНА СТОЇЛОВА

S1. Sur les intégrates des équations linéaires aux dérivées partielles à deux variables indépendantes. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1914. T. 159. P. 231 – 234.

S2. Sur les fonctions quadruplement periodiques. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1915. T. 160. P. 129 – 134.

S3. Sur l'intégration des équations linéaires aux dérivées partielles et la méthode des approximations successives, *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1916. T. 162. P. 217 – 219.

S4. Sur une classe de fonctions de deux variables définies par les équations linéaires aux dérivées partielles (These). Paris: Gauthier Villars, 1916. 83 p.

S5. Sur les singularités mobiles des intégrates des équations linéaires aux dérivées partielles et sur leurs intégrates générates. *Ann. sci. l'École Normale super.* 1919. Série 3. T. 36. P. 235–262.

S6. Sur la représentation analytique des fonctions de plusieurs variables indépendantes, *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1919. T. 169. P. 610 – 612.

S7. Sur la classification des ensembles de mesure nulle. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). T. 169. P. 766 – 768.

S8. Sur la notion d'ordre des ensembles de mesure nulle. *Compt. Rend. Congrès internat. math.* Strassbourg, 1920. P. 160 – 163.

S9. Remarque sur les ensembles de mesure nulle à plusieurs dimensions. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1920. T. 171. P. 539 – 541.

S10. Sur l'intégrale définie et la mesure des ensembles. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1922. T. 174. P. 802 – 804.

S11. Sur les fonctions continues et leurs dérivées. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1923. T. 176. P. 227 – 229.

S12. Sur les transformations continues d'une variable. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1934. T. 179. P. 807 – 810.

S13. Sur l'ensemble ω sur une fonction continue a une valeur constante. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1924. T. 179. P. 1585 – 1586.

S14. Sur l'inversion des fonctions continues. *Bull. Soc. Math. France.* 1925. T. 53. P. 135 – 148.

S15. Remarques sur quelques propriétés des transformations continues de n variables. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1926. T. 183. P. 731 – 732.

S16. Sur les transformations continues et le théorème de Picard sur les fonctions entières. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1927. T. 185. P. 173 – 175.

S17. Sur une classe de transformations continues a variation bornée. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). T. 186. P. 621 – 623.

S18. Sur les transformations continues et la topologie des fonctions analytiques. *Ann. scient. de l'Éc. norm. sup. de Paris.* Série III. T. 45. 1928. P. 347–382.

S19. Sur la topologie des fonctions analytiques. *Atti del Congresso internazionale dei matematici.* Bologna. T. 3. 1928. P. 231–233.

S20. Sur les valeurs singulières des transformations continues de plusieurs variables. *Fund. Math.* T. 2. P. 94 – 101.

S21. Sur la continuité et la dérivabilité des fonctions. *Bull. Facult. Stiinte din Cernăuți.* Vol. 3. 59–62.

S22. Sur un théorème topologique. *Fund. Math.* Warszawa. T. 13. P. 186 – 194.

S23. Du caractère topologique d'un théorème sur les fonctions méromorphes. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). T. 190. P. 251 – 253.

S24. Sur l'inversion des transformations continues de deux variables. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). T. 192. P. 1342 – 1344.

S25. Sur les valeurs des fonctions analytiques au voisinage de la frontière d'un domaine de régularité. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1931. T. 193, 14 – 16.

S26. Les propriétés topologiques des fonctions analytiques d'une variable. *Ann. Inst. Henri Poincaré.* 1932. T. 2. P. 233 – 266.

S27. Remarques sur quelques théorèmes topologiques de la théorie des fonctions. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1933. T. 196. P. 156 – 158.

S28. Du nombre des points de ramification d'une transformation intérieure sur une variété topologique à deux dimensions. *Bull. Sci. Math.* (Paris). 1933. T. (2)57. P. 355 – 376.

S29. Sur les transformations continues des espaces topologiques. *Bull. Math. Soc. roumaine Sci.* 1933. T. 35. P. 229 – 235.

S30. La topologie et la théorie des fonctions. *Actes du Congr. interbalcan. math. Atena.* 1934. P. 115 – 120.

S31. Sur la caractérisation topologique des surfaces de Riemann. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1935. T. 2C0. P. 189 – 190.

S32. Remarques sur la définition des fonctions presque analytiques de M. Lavrentieff. *Compt. Rend. Acad. Sci.* (Paris). 1935. T. 2C0. P. 1520 – 1521,

S33. Sur les transformations intérieures et la caractérisation topologique des surfaces de Riemann. *Comp. math.* Amsterdam. 1936. T. 3. P. 435 – 440.

S34. Sur les fonctions analytiques dont les surfaces de Riemann ont des frontières partout discontinues. *Math.* 1936. T. 12. P. 123 – 130.

S35. Remarques sur les fonctions analytiques continues dans un domaine où elles admettent un ensemble parfait discontinu de singularités. *Bull. math. Soc. roumaine Sci.* 1936. T. 38. P. 117 – 120.

S36. Sur l'extension d'une homéomorphie entre ensembles fermés. *Revue mathém. de l'Union interbalk.* T. 1. 1936. P. 97 – 100.

S37. Sur la définition des surfaces de Riemann. *Compt. Rend. Congr. internat. math.* Oslo, 1936. T. 2. P. 143 – 144.

S38. Sur une classe de surfaces de Riemann régulièrement exhaustibles et sur le théorème des disques de M. Ahlfors. *Compt. Rend. Acad. Sci. (Paris)*. 1938. T. 2C7. P. 517 – 519.

S39. La formule de Hurwitz et les critères d'univalence. *Bull. mathém. de la Soc. Roum. des Sciences*. T. 40. 1938. P. 79 – 80.

S40. Sur l'inversion des transformations dont le déterminant fonctionnel s'annule sans changer de signe. *Bull. math. Ecole Polytechn.* Bucarest, 1939. T. 10. P. 19 – 22.

S41. Sur une extension topologique du principe du maximum du module et sur ses applications à la théorie des fonctions. *Bull. sci. Acad. Roum.* 1940. T. 23. P. 28 – 30.

S42. Sur les surfaces de Riemann normalement exhaustibles et sur le théorème des disques pour ces surfaces. *Comp. math.* 1940. T. 7. P. 428 – 435.

S43. Des sous-ensembles sur lesquels une transformation continue d'un espace est intérieure ou topologique. *Disquis. Math et Phys.* 1940. T. 1P. 23 – 28.

S44. Sur les singularités des fonctions analytiques multiformes dont la surface de Riemann a sa frontière de mesure harmonique nulle. *Math.* 1943. T. 19. P. 126 – 138.

S45. Remarques sur la définition des points singuliers des fonctions analytiques multiformes. *Bull. sci. Acad. Roumaine*. 1944. T. 26. № 10. P. 671 – 672.

S46. Quelques remarques sur les éléments frontière des surfaces de Riemann et sur les fonctions correspondantes à ces surfaces. *Compt. Rend. Acad. Sci. (Paris)*. 1948. T. 227. P. 1326 – 1328.

S47. Les transformations intérieures des variétés à trois dimensions. *Compt. Rend. I Congr. Math, hongrois, Budapest*, 1950. P. 263 – 266.

S48. Les surfaces de Riemann à frontière nulle, *Compt. Rend. IV Congr. Math, polonais, Warszawa* 1948, *Dodatek Rocznika polsk. Towarz. mat.* 1951. T. 22. P. 36 – 37.

S49. Note sur les fonctions analytiques multiformes. *Ann. Soc. polon. math.* 1952. T. 25. P. 69 – 74.

S50. Sur la classification topologique des recouvrements riemanniens. *Rev. Math. Pures et Appl. (Bucarest)*. 1956. T. 1. № 2 P. 37 – 42.

S51. О математических исследованиях в Румынии. *УМН*. 1956. Т. 11. Вып. 4 (70). С. 207 – 225.

S52. Sur quelques points de la théorie moderne des surfaces de Riemann. *Rend, matem. appl. Roma*. 1960. T. (5)16. P. 170 – 196.

Список літературних джерел

1. Bogolyubov A.N. *Mathematicians, mechanics: Bibliogr. affairs.* Kiev: Naukova Dumka, 1983. 639 p.

2. The Great Soviet Encyclopedia (in 30 volumes) / Under. ed. A.M. Prokhorov. - 3rd ed. V. 24. Dogs – String. Moscow: Soviet Encyclopedia, 1976. 608 p.

3. Borodin O.I., Bugay O.S. *Biographical dictionary of figures in the field of mathematics.* Kiev: Soviet School, 1979. 607 p.

4. Zhitaryuk I.V. Mathematical education and science of Bukovina and Northern Bessarabia (mid-nineteenth - early twenty-first century): dis. . . . doctor of historical sciences. Kyiv, 2010. 577 p.
5. Zhitaryuk I.V. Simion Stoilov was an associate of mathematical education and science at the University of Chernivtsi during Bukovina's stay as part of royal Romania. *Proceedings of the XI International Scientific Conference. named after Academician M. Kravchuk* (Kyiv, May 18-20, 2006). Kyiv: NTUU "KPI 2006. P. 825.
6. Stoilov S. Theory of functions of a complex variable. Moscow: IL, 1962. V.I, 364 p.; V.II, 416 p.
7. Stoilov S. Lectures on topological principles of the theory of analytic functions. Moscow: Nauka, 1964. 228 p.
8. K. Andreyan Kazaku. Simion Stoilov (obituary). *UMN*. 1962. V. 17. Issue 1 (103). P. 135–148.
9. Andronie G.Ș. Istoria matematicii on România. În 3 v. – V. 2: Din 1918 pînă în 1948. București: Editura științifică, 1966. 472 s.
10. C. Andreian Cazacu. Simion Stoilow (1887-1961) and the topological theory of analytic functions. *Stud. Cerc. Mat.* **39**(5). 1987. P. 396 – 417.
11. C. Andreian Cazacu. Cuvânt la sărbătorirea Prof. Acad. S. Stoilow. *Gazeta Mat. si Fiz. A* 10(63). 5. 1958. P. 313 – 314.
12. C. Andreian Cazacu. Oeuvre mathématique de S. Stoilow, in S. Stoilow. Oeuvre Mathématique. Ed. Acad. RPR. Bucuresti, 1964. P. XIII – XIX.
13. C. Andreian Cazacu. The Centenary of the birth of Simion Stoilow. *Rev. Roumaine Math. Pures Appl.* T. 32(10). 1987. P. 863 – 864.
14. C. Constantinescu. Simion Stoilow. *Libertas Math.* **7**. 1987. P. 3 – 21.
15. Eufrosina Otlăcan. Simion Stoilow (1887-1961) – matematicianul și omul, *Studii și comunicări / Divizia de Istoria Științei*. Vol. IV. 2011. P. 379 – 387.
16. Grigorovitâ M. Învățământul în Nordul Bucovinei (1875-1944). București: Editura didactica și pedagogica R.A., 1993. 176 p.
17. Gr. C. Moisil. Simion Stoilow. *Gaz. Mat. Ser. A.* **76**.1971. P. 281 – 282.
18. Inaugurețea universității Românești din Cernăuți 23-25 Octomvrie 1920. Cernăuți: Institutul de arte grafice și editura «Glasul Bucovinei». 1922. 91 p.
19. M. Jurchescu. Simion Stoilow and the Romanian mathematical school, in *Analysis and topology* (World Sci. Publ., River Edge, NJ, 1998). P. 411 – 416.
20. M. Nicolescu. S Stoilow: In memoriam. *Gaz. Mat. Ser. A.* **76**. 1971. P. 283 – 286.
21. N. Teodorescu. Simion Stoilow. *Gaz. Mat. Ser. A.* **76**. 1971. P. 286-294.
22. O. Lehto. On Rolf Nevanlinna's mathematical work and on his role, together with Simion Stoilow, as a promoter of Romanian-Finnish mathematical relations, in *Complex analysis - fifth Romanian-Finnish seminar. Part 1*. Bucharest. 1981 (Springer, Berlin, 1983). P. 1 – 7.
23. S. Marcus. Stoilow's work in real analysis: its significance and its impact, in *Analysis and topology* (World Sci. Publ., River Edge, NJ, 1998). P. 497 – 505.

Zhytaryuk I.V., Martynyuk O.V. *Symoin Stoilov (1887-1961): details of scientific career*, Bukovian Math. Journal. **9**, 1 (2021), 152–163.

The present article covers topics of life, scientific, pedagogical and social activities of the famous Romanian mathematician Simoin Stoilov (1887-1961), professor of Chernivtsi and Bucharest universities. Stoilov was working at Chernivtsi University during 1923-1939 (at this interwar period Chernivtsi region was a part of royal Romania. The article is aimed on the occasion of honoring professors' memory and his managerial abilities in the selection of scientific and pedagogical staff to ensure the educational process and research in Chernivtsi University in the interwar period. In addition, it is noted that Simoin Stoilov has made a significant contribution to the development of mathematical science, in particular he is the founder of the Romanian school of complex analysis and the theory of topological analysis of analytic functions; the main directions of his research are: partial differential equation; set theory; general theory of real functions and topology; topological theory of analytic functions; issues of philosophy and foundation of mathematics, scientific research methods, Lenin's theory of cognition. The article focuses on the active socio-political and state activities of Simoin Stoilov in terms of restoring scientific and cultural ties after the Second World War.